१९॥ अभिषुणुयात् · एवं ह्यत्र श्रूयतऽइति (४.५.१०.१-६)। देव° खदिरादेर्बहुकालीनस्य वृक्षस्य ये[1] वल्लीरूपा अङ्कुरा उत्पद्यन्ते तद्ध्ये°तमित्युच्यते · तथा पू°कान् अस्यैवं व्याख्यानम् आदारानिति · अथवा आदारानभिषुणुयात् तद्व्याख्यानं पू°कानिति श्रुत्युक्तं पदमुपादाय पर्यायान्तरप्रयोगं करोति सूत्रकारः श्रुत्युक्तं चादारानित्येतत् पूतीका रोहिषतृणमिति निघण्टौ · तथा अरु°र्वा अव्यक्तरागा दूर्वाः · तथा ह°शान् अशुष्कानार्द्रान्दर्भान् · माधवाचार्यास्तु पूतीकान् श्यामलान्सोमसदृशान् लताविशेषान् पूतीकसंज्ञानभिषुणुयादिति व्याख्यातवन्तः।

एकां गां दत्त्वा समाप्य पुनर्यज्ञः ॥२०॥ अत्र च गोः संख्यासम्बन्धो यद्गाः तदेकामिति · ततश्च हिरण्यादीनामनिवृत्तिः[2]। देव° गवां शतस्य स्थाने एका गौः।

अवभृथान्ते वा श्रुतिसामर्थ्यात् ॥२१॥ अवभृथान्तऽएव वा पुनर्यज्ञो भवति [उदयनीयाद्यकृत्वैवेत्यर्थः] तथा अथावभृथादेवोदेत्य पुनर्दीक्षेतेति श्रुतेः (४.५.१०.६)। कलशभेदने वषट्कारनिधनं ब्रह्मसाम ॥२२॥ कर्तव्यम्।

अनुलिप्सध्वमिति प्रेष्यति ॥२३॥ अध्वर्युः · अन्ये चानुलिप्सन्ते। यदनुलभेरंस्तदेकधनैरभ्युन्नीय प्रभावयन्तः प्रचरेयुः ॥२४॥ देव° यत्परिमाणं सोमं प्रसृतिमात्रं वा अञ्जलिमात्रं वा अधिषवणचर्मणि पतितं प्राप्नुयुः तदेकधनस्थैर्जलैरभ्युन्नीयाप्याय्याभ्युन्नयनेनोपरिसेचनेन बहुलं कृत्वा प्र°न्तः सर्वेषु द्रोणकलशसोमसम्बन्धिद्रव्येषु प्रापयन्तः प्रच°युः सर्वं द्रोणकलशसोमकार्यं तेन सोमेन कुर्युः।

आग्रयणाद्वानुपलभमानेषु पूर्ववत् ॥२५॥ अनुपलभ्यमाने सोमे आग्रयणादादाय एकधनैरभ्युन्नीय पूर्ववत् प्रभा°रेयुः। देव° द्रोणकलशान्तरं सम्पाद्य। अनीतासु चेद्दक्षिणासु भेदनं पूर्ववद्दत्त्वा तथैव यज्ञः ॥२६॥ (४.५.१०.७)। देव° पू°वत् एकां गां दत्त्वा (२०) अवभृथान्तऽएव पुनः स एव यज्ञो भवति यः प्राक्क्रियमाणः ॥ ॥ द्वादशी कण्डिका ॥१२॥ ॥

प्रातःसवनाच्चेत्सोमोऽतिरिच्येत तमुन्नीयोपाकरणमस्ति[3] सोमोऽअयमिति ॥१॥ मन्त्रान्तरविधानादितरो निवर्तते। देव° अच्छावाकोक्थ्यविग्रहसम्बन्धिचमसोन्नयनानन्तरं यदि पूतभृति सोमः चमसेषु पूर्णेष्वप्यवशिष्येत तदा उक्थ्यान्ते तमति-

१) ? या A. २) see १४.३०. ३) Deva joins अस्ति सोमो° with २.